

Список використаних джерел:

1. Дударчук І.В. Французька система обліку, її особливості, переваги та недоліки. Київ, 2015. URL: https://revolution.allbest.ru/audit/00725571_0.html
2. Скрипник Н.В. План рахунків, як компонент облікової політики на підприємствах малого та середнього бізнесу: тенденції в Україні і за кордоном: стаття. Чернівці. URL: <https://naukajournal.org/index.php/naukajournal/article/view/163/244>
3. Моделі бухгалтерського обліку. Теорія бухгалтерського обліку: навч.посібник. 2004. URL:<https://library.if.ua/book/46/3216.html>
4. Про річну фінансову звітність, консолідовану фінансову звітність і пов'язану звітність певних типів підприємств. Директива 2013/34/ЄС від 26.06.2013 р. *Європейський Парламент і Рада*. URL: <https://www.pard.ua/download.php?downloadid=1085>
5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України від 16.07.99 р. № 996-XIV. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14/ed19990716#Text>

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОЇ ЕКОНОМІКИ

Нагірна О. В., канд. екон. наук, доцент, Висоцька І. Б., канд. екон. наук, доцент, Львівський державний університет внутрішніх справ

Українська банківська система стикнулася з значними викликами після початку вторгнення російського агресора та війни, яка призвела до руйнування нашої країни. Несприятливі умови суттєво ускладнили функціонування банків, але поступово вони адаптуються до нових реалій.

Після введення воєнного стану, були встановлені певні обмеження в банківській системі:

1. Максимальний ліміт для зняття готівки в Україні становить 100 тисяч гривень на добу.
2. Ліміт для зняття готівки за кордоном обмежений на рівні 12,5 тисяч гривень на тиждень.
3. У разі безготівкових розрахунків за кордоном, максимальна сума обмежена до 100 тисяч гривень на місяць [1].

Багато банків розпочали надавати кредитні канікули ще в лютому-березні 2022 року та не вимагали оплати відсотків за кредитами протягом 3-6 місяців. З плином часу, нарахування відсотків відновили, і кредитні канікули завершилися. Наразі відсутні штрафи та пені за несвоєчасні платежі за кредитами, але все ж нараховуються відсотки.

Картки, які вже припинили свою дію, автоматично продовжуються, але користувачі мають можливість замовити нову фізичну картку або оформити віртуальну картку через банківського агента.

Згідно з законодавством, Фонд гарантування вкладів фізичних осіб надає гарантії щодо повного відшкодування грошових вкладів фізичних осіб під час дії воєнного стану в Україні та протягом трьох місяців після завершення воєнного стану. Після закінчення цього тримісячного періоду, після завершення

воєнного стану, максимальна сума відшкодування грошових вкладів буде обмежена і становитиме 600 000 гривень [2].

У 2022 році фінансово стійкі банки зафіксували чистий прибуток в розмірі 24,7 млрд. гривень, що представляє собою помітне зниження порівняно із 77,4 млрд. гривень у попередньому році. Рентабельність капіталу скоротилася з рівня 35,1% у попередньому році до 10,9% у 2022 році. Провідним фактором, що призвело до спаду прибутковості, стало значуще збільшення суми, виділеної на утворення резервів для покриття збитків, що вже настали або очікуються внаслідок військових подій. Відрахування в резерви під кредити склали 107,1 млрд. гривень, і ще 11,7 млрд. гривень було відведено на інші активи та ризики. Згідно з фінансовими даними, чистий процентний дохід збільшився на 29% порівняно із попереднім роком. Зростання процентних доходів значною мірою було результатом значного надходження ліквідності в банківський сектор та її інвестування в активи з вищою дохідністю, порівняно з роком 2021 [3].

Банки продовжують збільшувати свою ліквідність завдяки наростаючим внескам клієнтів. З початку повномасштабної війни обсяги коштів, що надходять від населення і бізнесу, збільшилися на п'ятнадцять відсотків. Однак важливим джерелом додаткової ліквідності для системи є державні витрати, зокрема виплати військовослужбовцям. Зростання залучених коштів від клієнтів дало банкам можливість відмовитися від дорогих кредитів рефінансування, які фінансові установи інтенсивно використовували в періоди максимальної непевності під час пандемії COVID-19 та на початку воєнної агресії. Інвестування у ОВДП та, ще більше, у депозитні сертифікати НБУ надзвичайно сприяло підтримці процентних доходів. Банки на повну користувались від величезного припливу ліквідності, яку практично повністю розміщували в короткострокових і безризикових інструментах, що випускало НБУ. Кошти, що накопичилися в депозитних сертифікатах завдяки значним державним виплатам, на даний момент приносять більше чверті від загальних процентних доходів щомісяця. Вищі доходи від цінних паперів компенсували зниження доходів від надання кредитів фізичним особам [4].

Незважаючи на покращення ситуації, існують численні ризики та проблеми, з якими банки мають справу в умовах конфлікту. Основними проблемами функціонування банківської системи України на сьогодні є:

- збільшення частки непрацюючих кредитів;
- зменшення обсягів кредитування;
- хакерські атаки;
- висока облікова ставка НБУ (з 15.09.2023 р. – 20 % річних);
- масова міграція клієнтів банків за кордон;
- міграція або мобілізація працівників банків;
- зменшення бізнес-активності клієнтів;
- високий рівень інфляції;
- скорочення кількості відділень;
- зменшення прибутку.

Банківський сектор ефективно протистоїть ризикам, пов'язаним з війною, проявляючи високу самоорганізацію та підвищену соціальну відповідальність. Надзвичайно важливо відзначити ініціативи Національного банку України, зокрема проект POWER BANKING.

Ця мережа є спільною інфраструктурою відділень банків, розташованих по всій території України. Вона призначена для надання клієнтам банківських послуг навіть у надзвичайних ситуаціях, таких як блекаут. Відділення в цій спільній мережі мають альтернативні джерела живлення та резервні засоби зв'язку, а також розпоряджаються підвищеною інкасацією готівки та додатковим персоналом. Під час блекауту, відділення мережі POWER BANKING пропонуватимуть певний перелік невідкладних банківських послуг для всіх клієнтів, включаючи: зняття готівки (в банкоматах або в касах); здійснення платежів та переказів коштів (в касах або на терміналах самообслуговування); обмін валюти (якщо є наявність готівкової валюти в касі); консультації фінансових менеджерів. Крім цього, в цих відділеннях впроваджено можливість банкоматного національного роумінгу, який має на меті забезпечити можливість українцям знімати збільшену суму готівки з будь-якого банкомата в мережі, що досить для задоволення поточних потреб та створення певного резерву коштів [5].

Сучасні банки проявляють активний інтерес до створення зручних веб-сайтів і мобільних додатків для своїх клієнтів та активно інвестують у цифрову трансформацію банківських операцій. Фактично, процес цифровізації значно прискорився під час пандемії коронавірусу. Однак початок повномасштабної війни також надає додатковий стимул для розвитку цієї сфери, особливо для забезпечення безпеки як працівників, так і клієнтів.

Зручне дистанційне обслуговування стає обов'язковим для багатьох українців, які тимчасово перебувають за кордоном через воєнні події. Банки, які активно розвивають цей напрямок незалежно від великих відстаней, матимуть можливість розширити свою клієнтську базу та збільшити прибуток від операцій з кредитами та депозитами завдяки клієнтам ринку, які не можуть швидко перейти до цифрового обслуговування і зберегти свою конкурентоспроможність.

Список використаних джерел

1. Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану: Постанова Правління Національного банку України від 24.02.2022 року № 18. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0018500-22#Text>.
2. Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення стабільності системи гарантування вкладів фізичних осіб: Закон України від 1 квітня 2022 року № 2180-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2180-20?find=1&text=%D0%BE%D0%B1%D0%BC%D0%B5%D0%B6#Text>.
3. Банківський сектор завдяки високій операційній ефективності отримав прибуток 24,7 млрд грн у 2022 році. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/bankivskiy-sektor-zavdyaki-visokiy-operatsiyuniy-efektivnosti-otrimav-pributok-247-mlrd-grn-u-2022-rotsi>.
4. Звіт про фінансову стабільність. Грудень 2022 року. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2022-H2.pdf?v=4.

5. За ініціативи Національного банку створена спільна банківська мережа POWER BANKING, яка працюватиме навіть в умовах блекауту. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/za-initsiativi-natsionalnogo-banku-stvorena-spilna-bankivska-mereja-power-banking-yaka-pratsyuvatime-navit-v-umovah-blekautu>.

ВПЛИВ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ НА СТАНДАРТИ ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ В БАНКІВСЬКІЙ СФЕРІ УКРАЇНИ

Нетребчук Л. О., ст. викладач, Білик К. Ю., бакалавр, Державний торговельно-економічний університет, Київ

Вплив євроінтеграції на стандарти обліку та звітності в банківській сфері України є надзвичайно актуальним у контексті стрімкого розвитку економічних відносин між Україною та Європейським союзом. Перехід до міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) є основою для впровадження європейських підходів та нормативів у функціонування банківського сектору України. Це дає можливість бути «зрозумілими» для будь-якого користувача звітності. Тому банки України перейшли на подання звітності за міжнародними стандартами і поступово впроваджують інші стандарти в свою діяльність.

Адаптація національних стандартів обліку та звітності до міжнародних є однією з ключових умов для вступу України до європейського співтовариства. Цей процес включає аналіз відмінностей між національними та міжнародними стандартами, їх узгодження та впровадження. У результаті Україна гармонізує свої підходи до обліку та звітності з вимогами Міжнародних стандартів фінансової звітності (IFRS), що полегшить порівняння фінансової інформації та сприяє залученню інвестицій.

Євроінтеграція передбачає зближення національного законодавства та нормативно-правових актів з Європейськими стандартами. У цьому контексті, зміни відомчого регулювання відображаються у перегляді та адаптації законів, постанов, інструкцій та інших правових документів, що регулюють діяльність банківської системи. Це може включати аспекти капіталовкладень, кредитування, резервування та інші щодо діяльності банків.

Впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності сприяє створенню єдиної «фінансової мови» та виникненню довіри до фінансової звітності банків. В контексті євроінтеграції Україна повинна приймати і впроваджувати європейські стандарти, включаючи стандарти фінансової звітності, які базуються на МСФЗ. До МСФЗ відносять: Міжнародні стандарти фінансової звітності (IFRS); Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (IAS); Тлумачення, розроблені Комітетом з тлумачення міжнародної фінансової звітності (IFRIC).

Відповідно до Закону «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» суб'єкти, що становлять суспільний інтерес, складають та подають фінансову звітність на основі